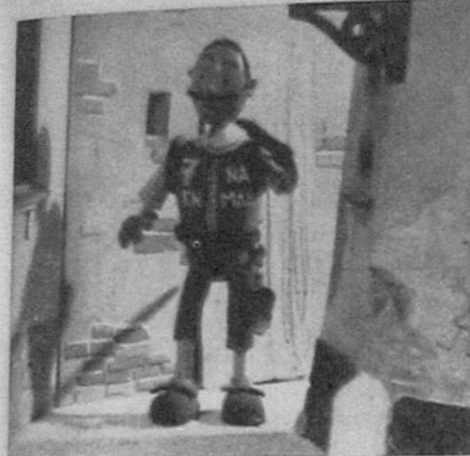

POGOVOR OB PRVEM SLOVENSKEM LUTKOVNEM FILMU

Leto 1951 je bilo kljub majhni produkciji za slovenski film izredno plodno. Dalo nam je prvi domači mladinski film »KEKEC«, pripravilo pa nam je tudi prvi kratki domači lutkovni film »SEDEM NA EN MAH«. Ta poskus je treba še prav posebno pozdraviti, ker je nastal sicer ob podpori Triglav-filma, vendar scela iz zasebne iniciative njegovega ustvarjalca in skoraj scela iz lastnega dela mladega arhitekta Saše Dobrile.

Misel, da bi začeli z domačimi lutkovnimi filmi, ki naj bi izpolnili veliko vrzel, ki zija v naših filmskih programih, saj praktično prav do zadnjega nismo gledali nobenih risank in lutkovnih filmov za otroke, obeta pa nam se tudi le majhna izbira za prihodnje, na primer Disneyeva Sneguljica, Bambi, Trije kavalirji, dočim za ostale risanke in lutkovne filme ni dosti upanja, je ležala že kaj dolgo v zraku, saj smo se menili o tem že leta 1947. Toda vsi so se ustrašili začetnih težav in ostvaritev so odlagali iz leta v leto.

Tem bolj je torej pozdraviti prizadevnost mladega arhitekta Dobrile, da ni čakal, kdo mu bo napisal scenarij, napravil lutke in sceno, temveč je vse to naredil sam in posnel le s peščico pomagačev, operaterja Janeza Malyja, asistentke Jelke Potokarjeve in snemalca zvoka Hermana Kokoveta, ki mu je napisal glasbo Bojan Adamič.

Snovno se je naslonil na scenarij dokaženo tesno na ljudsko pravljico o krojačku-junačku. Tudi oblikovno ni prišel ne pri stilizaciji svojih lutk ne pri sliki preko predlog, ki mu jih je nudil študij lutkovnega filma v čeških ateljejih. Toda film moramo meriti kot dokaz, da je produk-

cija lutkovnih filmov pri nas mogoča, da je mogoča tudi ob najskromnejših sredstvih, ki so nam na razpolago. Z njo bomo zamašili vrzel, ki obstaja zaradi pomanjkanja mladinskih filmov v našem repertoarju, z njo bomo pa tudi nadomestili ideološko prazno in prečesto lažromantično sentimentalno in vzgojno škodljivo plažo tujega porekla. Dosegli bomo to seveda, če se bomo odrekli poseganju po »visoki« umetnosti, ter pojdmo po poti, ki jo je nakazal Dobrilov kratki film.

Prepričan sem, da bodo Dobrilovemu filmu očitali marsikaj, da ni na primer v ničemer svojstveno slovenski, da nima nikakršne vzgojne vsebine in morda še kaj. Taki očitki bi morali tudi držati, saj je res, da je pravljica vzeta iz Grimmovih, res je tudi, da so lutke naslovljene na češke predloge, prav kakor je res, da je nastala pravljica sama iz veselja do pripovedovanja, ki ga soli le malce hudomušna zabavljivka, kakor so bile običajne med člani raznih cehov in stanov.

Prav tako je pa tudi res, da so pred letom in več bili pripravljeni scenariji za lutkovne filme, ki so bili pretežkani z vzgojne in ne vem še s kakšne plati, pa so ostali v miznicah, da so bile komponirane umetniške lutke, ki naj bi pomagale ustvariti slovenski lutkovni film, da je pa vse skupaj obtičalo nekeje v začetnih pripravih (bojim se, da je bilo preveč komisij in proračunov, ki bi bili primerni tudi vrhunskim stvaritvam), film pa iz vsega tega ni nastal.

Saša Dobrila je pokazal s svojimi sodelavci, da moremo ustvariti z malo tehnične pomoči in z veliko volje in predanosti tak film. Po-

Režiser Saša Dobrila, asistentka Jelka Potokarjeva in snemalec Janez Maly.

kazal je, da obvlada tiste tehnične prijeme, ki so potrebni, da lutke v filmu zažive; da ni več nujno, da bi morali poslati najprej večjo ekipo naših filmskih delavcev v prakso k tujim filmskim producentom, temveč imamo že doma kader, ki tehnično zmore zahteve takega filma. Pokazal je pot, po kateri bomo samo z vztrajnim lastnim delom lahko prešli do samostojne produkcije, ki bo snovno in oblikovno naša, ki pa bo prav zaradi tega lahko našla pot tudi v svet, morda laže kakor druga filmska produkcija, ker je njena izraznost preprostejša in prav zaradi tega tudi tehnično laže izvedljiva.

Nikakor ne bi kazalo pustiti poskusa Saše Dobrile v nemar in iti mimo njega, češ da njegove umetniške kvalitete in tako dalje niso bogzna kolikšne. Nasprotno, njegove težnje bi bilo treba podpreti s tem, da dobi v obdelavo res dober mladinski filmski tekst, ob katerem bi mogel razviti vse svoje zmožnosti.

P. B.

Zgoraj: Mestni bobnar razglaša na trgu krajevo obljubo.

Levo: Krojaček-junaček v svoji delavnici. Slika kaže prizorišče kot ga vidijo ustvarjalci. Spodaj: Krojaček jo maha proti gradu strašnih velikanov.

